

Obce gatunki grzybów w Ogrodach Kórnickich

Z cyklu

„Wiadomości z Ogródów Kórnickich”

Arboretum Kórnickie jest miejscem, w którym spotkały się tysiące gatunków drzew i krzewów pochodzących z różnych, czasem bardzo odległych zakątków świata. Nasza kolekcja powstająca nieustannie od czasów Tytusa i Jana Działyńskich jest najlepszym przykładem intencjonalnego przenoszenia roślin ze względu na ich ozdobne walory. Oprócz oczywistego piękna Ogródów Kórnickich obiekt ten stał się również doskonałym polygonem badawczym. Od niedawna w Instytucie Dendrologii Polskiej Akademii Nauk prowadzone są badania dotyczące występowania obcych gatunków grzybów. Grzybów, które coraz częściej można też spotkać w kórnickich, przydomowych ogrodach.

Najlepszy przyjaciel daglezi...

Maślak daglezjowy, bo o nim mowa, jest grzybem, który przywędrował do Europy z Ameryki Północnej, gdzie wchodzi w związku symbiotyczne z daglezą zieloną.

widoczna jest pozostałość po delikatnej błonie, która w momencie wzrostu owocnika połączona była z brzegiem kapelusza. Co ciekawe i nietypowe, owocniki maślaków daglezjowych pojawiają się już wiosną! Jest ich wtedy mniej niż późnym latem i jesienią, kiedy to pod pojedynczymi drzewami mogą pojawić się ich dziesiątki. Owocniki maślaków są twarde, doskonale nadają się do suszenia oraz do zalew w occie. Prawdziwym przysmakiem jest natomiast maślakowe risotto.**

Daleki kuzyn pieczarek...

Na terenie Arboretum, ale i w przydomowych ogrodach w Kórniku i okolicach, możemy również spotkać inne gatunki grzybów obcego pochodzenia. Jednym z nich jest pierścieniak uprawny, zwany również łysiczką uprawną. Grzyb ten pochodzi z Ameryki Północnej, a do Europy trafił w połowie XX wieku. Miał być alternatywą dla naszych pieczarek, ponieważ można go uprawiać w kontrolowanych warunkach. Pierścieniak nigdy nie podbił stołów Europejczyków, jednak uciekł z hodowli i jest

**

Risotto z maślaków daglezjowych (oryginalny przepis autorów)

- grzyby oczyścić, bez konieczności ściągania skórki z kapeluszy, dokładnie opłukać, osuszyć;

- grzyby wrzucić na dużą ilość rozpuszczonego masła, dodać sosu sojowego i kolorowego pieprzu świeżo tłuczonego wraz z kolendrą, dusić pod przykryciem ok. 15 minut wraz z posiekaną pietruszką, szczypiorkiem i czerwoną cebulą lub szalotką;

- dodać śmietanę 18%, dusić na małym ogniu, aż do momentu zredukowania sosu, doprawić solą i pieprzem do smaku;

- ryż przygotować wedle upodobań; na przygotowany ryż położyć sparzony por, drobno pocięty w krążki, następnie dodać kremowy sos z maślakami, posypać parmezanem i świeżą, drobno posiekaną pietruszką;

- SMACZNEGO!

Maślak daglezjowy

Pierścieniak uprawny

Ten rodzaj symbiozy mykoryzowej ma charakter obligatoryjny, co znaczy, że dagleza potrzebuje grzyba do prawidłowego wzrostu i rozwoju. Dodatkowo maślak nie może związać się z innym drzewem niż dagleza. Współwystępowanie dwóch związanych ze sobą organizmów poza ich miejscem naturalnego występowania nazwano kointrodukcją. Z reguły dagleza jest znana jako ładna choinka o pachnących igłach, bardzo często rosnąca w przydomowych ogrodach. Od kilku lat w tychże ogrodach w Kórniku i okolicach, jak również w Arboretum Kórnickim, możemy spotkać także daglezjowe maślaki. Grzyby te nie przypominają naszych rodzimych maślaków. Ich kapelusze są jaskrawoczerwone z charakterystycznie łuszczącą się skórą. Hymenofor (spód kapelusza, w którym powstają zarodniki) ma formę gąbki, jak przystało dla jadalnego grzyba. Na trzonie

obecnie spotykany w naturze, głównie w przydomowych ogrodach. Bardzo często tworzy duże, dorodne owocniki rosnące gromadnie na trocinach, zrębkach czy korze drzew. Ich kapelusze są jasnobordowe z lekkim odcieniem fioleto. Obok typowej formy spotykane są również owocniki odmiany żółtej, o intensywnie słomkowej barwie. Hymenofor ma formę blaszek, które podobnie jak u pieczarek są ciemno zabarwione. Pierścieniak swoją polską nazwę wziął od wyraźnego pierścienia, który obecny jest na trzonie. Kulinarne owocniki pierścieniaka mogą być wykorzystywane tak jak pieczarki, tyle że nie powinny być spożywane na surowo.

W Polsce, poza maślakiem daglezjowym i pierścieniakiem uprawnym, spotykanych jest kilkanaście innych gatunków grzybów obcego pochodzenia, takich jak przypomi-

nający czerwony kwiat okratek australijski, czy północnoamerykański złotak wysmukły. Pomimo że grzyby te jeszcze nie są w naszym Arboretum znajdowane, należy przypuszczać, że mogą one już w niedługim czasie zawędrować również do naszych, kórnickich i okolicznych ogrodów i lasów. Należy jednak pamiętać, że pomimo oczywistych walorów kulinarnych obce gatunki grzybów mogą być potencjalnie inwazyjne i zagrażać naszym rodzimym grzybom, czy też przyczyniać się do inwazyjności drzew, z którymi są związane. Nie jest to problemem, gdy patrzy się z perspektywy własnego ogródka, natomiast w szerszej skali występowanie obcych gatunków może mieć duże znaczenie dla rodzimej przyrody.

♦ Marcin Pietras,
Katarzyna Szwed-Pietras
Instytut Dendrologii PAN